

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY 1. 4. 2019 – 30. 4. 2019

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU A OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

- Poslanecká sněmovna se bude zabývat novelou občanského zákoníku, která by měla zavést zákonný přechod peněžitého dluhu osob mladších 15 let (nezletilých) k okamžiku jeho vzniku na jejich zákonné zástupce, popř. na osobu, do jejíž péče je nezletilý svěřen. Nemá-li nezletilý zákonného zástupce a není-li svěřen do péče jiné osoby, přešel by tento dluh nezletilého na stát. K přechodu dluhu by nedošlo, pokud by se jednalo o dluh nezletilého z titulu náhrady škody způsobené úmyslně a dále v případech, kdy k právnímu jednání nezletilého, na jehož základě vznikl dluh, vyslovil souhlas soud.
- Osoby, na které přejde dluh nezletilého, se mohou domáhat jeho úhrady po osobě, která zanedbala nad nezletilým náležitý dohled. Dále tyto osoby budou mít možnost domáhat se úhrady dluhu po nezletilém po dosažení jeho zletilosti, bude-li to možné po něm spravedlivě požadovat.
- Nově by také nezletilou osobu v řízení před soudem musel povinně zastupovat advokát namísto zákonného zástupce. Kromě toho by novela měla zrušit možnost vydání rozsudku pro uznání, rozsudku pro zmeškání a zjednodušeného rozkazního řízení, je-li žalovaným nezletilý. Tato úprava by se týkala osob do 18 let.

(2) NOVELA ENERGETICKÉHO ZÁKONA

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení senátní novelu energetického zákona, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů za měsíc srpen 2018. Novela by měla přesunout část nákladů na realizaci přeložek elektrického vedení z vlastníka nemovitosti na podnikatele v elektroenergetice (vlastníky elektrozařízení).
- Současná právní úprava stanoví, že přeložku hradí ten, kdo její potřebu vyvolal, tedy žadatel o přeložku. Náklady na jejich provedení dosahují řádově desetitisíců až statisíců korun a riziko vzniku těchto nákladů přitom nebývá zahrnuto v ocenění věcného břemene, jehož zřízení umožňuje vlastníkům elektrozařízení cizí nemovitosti užívat. Náhrada poskytovaná za věcná břemena tak není adekvátní vzhledem k nákladům, které vlastníkům mohou v budoucnu v souvislosti s přeložkami vzniknout a dochází tak k nepřiměřeným zásahům do vlastnického práva. Novela proto vyjmenovává případy, kdy je nespravedlivé požadovat úhradu nákladů přeložky vlastníkem zatížené nemovité věci a ukládá v takových případech povinnost hradit náklady přeložky vlastníkům zařízení. Jedná se o situace, kdy zařízení poškozuje nemovitost žadatele a vlastník zařízení nezajistí nápravu, nebo kdy potřeba zařízení přeložit vyplývá z povinností, které vlastníku nemovitosti ukládá stavební zákon.
- Dále by dle novely měl vlastník elektrozařízení povinnost poskytnout žadateli o přeložku podrobné položkové vyúčtování nákladů na zajištění přeložky.

(3) NOVELA ZÁKONA O VOLBÁCH DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ

- Poslanecká sněmovna se bude zabývat novelou zákona o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých dalších zákonů, která by měla snížit věkovou hranici aktivního volebního práva na 16 let.

(4) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU, TRESTNÍHO ŘÁDU A DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna se bude zabývat novelou trestního zákoníku, trestního řádu a dalších zákonů, která by měla přinést několik zásadních změn v oblasti trestního práva hmotného a procesního.
- Novela by měla redefinovat jednotlivé hranice škod, jejichž překročení má trestněprávní dopady. Za škodu nikoliv nepatrnou bude považována škoda nejméně 10.000,- Kč, za škodu nikoliv malou škoda nejméně 50.000,- Kč, za větší škodu škoda nejméně 100.000,- Kč, za značnou škodu škoda nejméně 1.000.000,- Kč a za škodu velkého rozsahu škoda nejméně 10.000.000,- Kč.
- Dále by nově mělo být zavedeno mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby v případě, že pachatel prohlásí svou vinu, dále v případě schválení dohody o vině a trestu nebo pokud pachatel zabránil trestnému činu, který připravovala jiná osoba nebo pokud se o něj taková osoba pokusila.
- V rámci trestního řízení novela ruší povinnost nutné obhajoby při sjednávání dohody a trestu a naopak zavádí povinnost nutné obhajoby zadržené osoby i v jiných případech, než jen ve zjednodušeném řízení.
- Dále by mělo dojít k několika změnám v úpravě sjednávání dohody o vině a trestu. Nově nebude potřeba při sjednávání dohody o vině a trestu přítomnost obhájce obviněného s výjimkou případů nutné obhajoby a dohodu bude možné sjednat i za zvláště závažný zločin.
- Novela navrhuje zavedení institutu prohlášení viny. V případě, že by obviněný ve vyjádření k obžalobě nebo na počátku hlavního líčení prohlásí, že se cítí vinen, vedlo by se trestní řízení jen pro účely rozhodnutí o trestu. Prohlášení viny nebude možné učinit v řízení proti uprchlému.
- Dále je novelou navrhováno několik změn v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Nově by po polovině výkonu trestu zákazu činnosti, zákazu plnění veřejných zakázek nebo účasti ve veřejné soutěži nebo zákazu přijímání dotací a subvencí mohl soud podmíněně upustit od výkonu zbytku trestu. Dále novela konkretizuje zahlazení odsouzení u právnických osob a umožňuje uložit právnické osobě trest trestním příkazem.

(5) NOVELA ZÁKONA O DANI Z PŘÍJMU

- Poslanecká sněmovna bude projednávat novelu zákona o dani z příjmu, která by měla stanovit horní hranici osvobozeného příjmu na částku 20.000.000,- Kč za zdaňovací období na jednoho poplatníka. Dále by mělo dojít ke zvýšení základní slevy na poplatníka a slevy na manžela z 24.840,- Kč na 30.000,- Kč.

(6) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU II.

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení novelu občanského zákoníku, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc únor 2019. Novela by měla odstranit nedostatky ve stávající úpravě bytového spoluvlastnictví a ve vymezení předmětu vlastnického a spoluvlastnického práva.
- Novela mění ustanovení o změně prohlášení o vzniku jednotky, a to tak, že ke změně již nebude potřeba dohoda všech dotčených vlastníků, ale pouze písemný souhlas většiny vlastníků jednotek, jejichž práv a povinností se změna dotkne (popř. také písemný souhlas oprávněné osoby z věcného práva, je-li jednotka zatížena).
- Novela dále zavádí nové povinnosti vlastníka jednotky, který bude muset např. bez zbytečného odkladu oznámit osobě odpovědné za správu domu a pozemku své jméno, bydliště, jméno a bydliště osoby, které přenechal byt k užívání na dobu nikoliv přechodnou, a počet osob, které budou mít v bytě domácnost. Zároveň bude osoba odpovědná za správu domu povinně vést seznam vlastníků jednotek a osob, kterým vlastník přenechal byt k užívání. Dále bude vlastník jednotky povinen oznamovat osobě odpovědné za správu domu stavební úpravy uvnitř svého bytu. Novela dále zpřesňuje povinnosti vlastníka jednotky při údržbě bytu a společných prostor.
- Nově by také osoba odpovědná za správu domu mohla podat návrh k soudu na nařízení prodeje jednotky toho vlastníka, který i přes písemnou výstrahu osoby odpovědné za správu domu porušuje své povinnosti způsobem podstatně omezujícím nebo znemožňujícím výkon práv ostatních vlastníků jednotek.
- Novela rovněž zavádí ustanovení, které vylučuje uplatnění předkupního práva ke spoluvlastnickému podílu, pokud je s jednotkou převáděn (a) spoluvlastnický podíl na jiné jednotce zahrnující nebytový prostor nebo soubor nebytových prostorů, který s ní funkčně souvisí, nebo (b) spoluvlastnický podíl na nemovité věci, která funkčně souvisí s nemovitou věcí, k níž je vlastnické právo rozděleno na vlastnické právo k jednotkám.

(7) NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

- Poslanecká sněmovna bude projednávat novelu zákoníku práce, která by měla za účelem sjednocení právní úpravy pro základní a mateřské školy zakotvit odpovědnost mateřských škol za škodu vzniklou žákům při vyučování nebo v souvislosti s ním.

(8) NÁVRH ZÁKONA O REALITNÍM ZPROSTŘEDKOVÁNÍ

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení návrh zákona o realitním zprostředkování, o kterém jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc únor 2019. Návrh zákona upravuje pravidla pro výkon realitního zprostředkování, definici realitního zprostředkování včetně specifické úpravy zprostředkovatelské smlouvy, ochranu klientů a zavádí pravidla účinné kontroly realitních zprostředkovatelů nebo dále např. požadavky na odbornou kvalifikaci osob vykonávajících tuto činnost.
- K návrhu zákona byl předložen pozměňovací návrh upravující zákaz provádění úschov realitními zprostředkovateli.

(9) NOVELA OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU A NĚKTERÝCH DALŠÍCH ZÁKONŮ III.

- Vláda projednává novelu občanského zákoníku, která by měla podpořit uzavírání dohod rodičů týkajících se poměrů nezletilých dětí po dobu po rozvodu nebo dětí žijících mimo manželství. Nově by se tak rodiče museli dohodnout o péči o dítě ještě před rozhodnutím o rozvodu manželství, a to s uvážením zájmu dítěte. Dohoda rodičů o péči o dítě by musela být uzavřena ve formě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. V případě, že by se rodiče nemohli dohodnout nebo by dohoda byla ve zjevném rozporu se zájmem dítěte, rozhodoval by o péči o dítě soud, a to i bez návrhu.
- Novela rovněž zavádí možnost postoupit splatnou pohledávku o výživném, bude-li oprávněná osoba za pohledávku požadovat úplatu odpovídající hodnotě předmětu plnění. Dohoda o výživném pro nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti, bude muset být nově také uzavřena ve formě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. Tuto dohodu bude moci soud změnit i bez návrhu, pokud se změnily poměry nebo pokud by dohoda byla ve zjevném rozporu se zájmem dítěte.
- Nově by bylo možné uložit předběžné opatření v podobě složení výživného nebo jeho části do úschovy soudu, přičemž výše výživného placeného dítěti by nesměla klesnout pod částku odpovídající třem čtvrtinám životního minima pro nezaopatřené dítě.

(10) NOVELA ZÁKONA O ODPOVĚDNOSTI ZA PŘESTUPKY A ŘÍZENÍ O NICH A NĚKTERÝCH DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Vláda se zabývá novelou zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a některých dalších zákonů, která reaguje na potřeby aplikační praxe.
- Novela zejména ruší povinnost zpracovávat přehled přestupků a upravuje kvalifikační požadavky kladené na oprávněné úřední osoby. Úřední osobou bude moci být i osoba bez vysokoškolského vzdělání za předpokladu, že složí odbornou zkoušku u Ministerstva vnitra.
- Do právního řádu by byla zavedena nová skutková podstata přestupku, která by postihovala osoby, které by vnesly na organizované sportovní utkání pyrotechniku nebo cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechniku použily, nebo by se o takové jednání pokusily. Za tento přestupek by mohla být uložena pokuta od 10.000,- Kč do 100.000,- Kč.
- Nově by byla výslovně stanovena věcná příslušnost obce s rozšířenou působností k projednání přestupků proti pořádku ve státní správě, spáchaných porušením povinností stanovené v nařízení obce. Dále novela zavádí institut ochrany osob vystupujících v řízení, který umožňuje odepřít nahlížení do části spisu obsahující údaje o místě trvalého pobytu, popřípadě bydliště, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání nebo podnikání a o osobních poměrech. Nahlédnutí do uvedených částí spisu bude možné, pokud je to nezbytné pro řádné uplatnění práva na obhajobu.
- Novela dále ruší ustanovení o nemožnosti vést přestupkové řízení proti poslanci, senátorovi a soudci Ústavního soudu. Výslech svědka, který je mladší 18 let, bude možné provést jen v nezbytných případech, a pokud tím nebude ohrožen jeho další vývoj. V zájmu ochrany svědka mladšího 18 let jej bude možné vyslechnout bez přítomnosti zákonného zástupce, ale správní orgán bude povinen přibrat k výslechu orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jinou vhodnou osobu.

(11) NOVELA ZÁKONA O SOUDNICTVÍ VE VĚCECH MLÁDEŽE

- Poslanecká sněmovna schválila ve 2. čtení novelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže, která transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2016/800 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, do českého právního řádu.
- Novela např. blíže definuje poučovací povinnost, v jakých případech musí mít mladistvý obhájce (právo na nutnou obhajobu) nebo zakotvuje povinnost orgánů činných v trestním řízení poučit zákonného zástupce nebo opatrovníka mladistvého o právech, která mladistvému náleží. Nově bude moci mladistvý navrhnout soudu osobu, která by měla být ustanovena jeho opatrovníkem.
- Novela zakotvuje ustanovení, které výslovně stanoví, že při výslechu mladistvého bude pořizován obrazový a zvukový záznam, bude-li to vzhledem k okolnostem vhodné a technicky možné. Dále pak nově bude v trestních věcech mladistvých možné podmíněně odložit podání návrhu na potrestání.

(12) ZMĚNOVÝ ZÁKON V SOUVISLOSTI S POSÍLENÍM ZAPOJENÍ AKCIONÁŘŮ

- Poslanecká sněmovna schválila ve 2. čtení změnový zákon, který novelizuje např. zákon o podnikání na kapitálovém trhu, zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu a zákon o pojišťovnictví. Jedná se o transpozici směrnice EU o podpoře dlouhodobého zapojení akcionářů do českého právního řádu.
- Společnost, jejíž akcie jsou obchodovány na regulovaném trhu, bude mít právo se skrze síť zprostředkovatelů (v ČR se jedná o obchodníky s cennými papíry, úvěrové instituce a centrálního depozitáře cenných papírů) dozvědět, kdo je k rozhodnému dni jejím akcionářem. Dále by se měly zavést postupy, které mají vést k vyšší transparentnosti institucionálních investorů, jako jsou pojišťovny či zajišťovny oprávněné poskytovat životní pojištění.
- Kótované společnosti budou povinny vypracovat tzv. politiku odměňování včetně zprávy o odměňování obsahující odměny jednotlivých osob, která bude schvalována valnou hromadou společnosti a která bude muset být uveřejněna na internetových stránkách. Dále se rovněž navrhuje vymezit významné transakce, které budou, v případě, že smluvní stranou je spřízněná osoba, napříště podléhat schválení valnou hromadou a budou se rovněž uveřejňovat na internetových stránkách emitenta.
- Novela bude nyní projednávána v 3. čtení.

(B) OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ (GDPR)

(1) INFORMACE ÚŘADU PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ K DOZOROVÉ ČINNOSTI

- Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) zveřejnil na svých internetových stránkách informace ke své dozorové činnosti. ÚOOÚ zveřejnil přehled oborů, které budou předmětem jeho kontrolního plánu na rok 2019. Jedná se např. o plnění povinností při zpracování osobních údajů, včetně zvláštních kategorií údajů – otisků prstů při provozování hazardních her, zpracování osobních údajů při používání cookies nebo zabezpečení osobních údajů u zpracovatele osobních údajů atd.

- Dále ÚOOÚ mimo jiné zveřejnil informace o počtu a výši pokut za porušení GDPR včetně uvedení porušených článků GDPR. Výše pravomocně uložených pokut se pohybuje od 10.000,- Kč do 30.000,- Kč. Nejčastěji porušeným článkem GDPR je čl. 5 odst. 1 písm. f) o povinnosti zpracování osobních údajů způsobem, který zajistí náležité zabezpečení osobních údajů, a dále článek 15 GDPR o právu subjektu údajů na přístup k osobním údajům. Nejvyšší nepravomocně uloženou pokutou je pokuta ve výši 250.000,- Kč za porušení článku 5 odst. 1 písm. c) a e) GDPR upravující povinnost zpracovávat osobní údaje jen relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, a dále povinnost zpracovávat osobní údaje uložené ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu nikoliv delší, než je nezbytné pro účely, pro které jsou zpracovávány.

(C) JUDIKATURA

(1) ČÁSTEČNÉ ZASTAVENÍ EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ V PŘÍPADĚ NEPŘIMĚŘENÉ VÝŠE VYMÁHANÝCH ÚROKŮ (nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 3194/18)

- Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti a zrušil usnesení obecných soudů, neboť dle jeho názoru jimi bylo porušeno základní právo na ochranu majetku podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (LZPS) a právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 LZPS.
- Pravomocným rozsudkem byla stěžovateli uložena v roce 2012 povinnost zaplatit věřiteli 25.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 1 % denně od 2. 5. 2009 do zaplacení. V této věci byla proti stěžovateli nařízena exekuce. V důsledku toho měl stěžovatel povinnost zaplatit více než 900.000,- Kč, a proto žádal o zastavení exekuce z důvodu nepřiměřené výše úroků z prodlení.
- Ústavní soud považoval námitku stěžovatele za důvodnou. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu jsou obecné soudy příslušné zabývat se v exekučním řízení zásadními vadami exekučního titulu. Takovou zásadní vadou exekučního titulu je také přiznání úroků z prodlení ve zcela nepřiměřené výši, která již není v souladu s ústavním pořádkem. Obecné soudy jsou tak povinny výkon rozhodnutí zastavit také v případech, v nichž by výkon rozhodnutí vedl ke zjevné nespravedlnosti, nebo byl dokonce v rozporu s principy právního státu. Bylo tedy nutné, aby obecné soudy v exekučním řízení poskytly povinnému a jeho majetku soudní ochranu tak, že měly výkon rozhodnutí v části týkající se nepřiměřené výše úroků zastavit.

(2) VYDRŽENÍ VLASTNICKÉHO PRÁVA K ČLENSKÉMU PODÍLU V BYTOVÉM DRUŽSTVU A DOBRÁ VÍRA DRŽITELE (nález Ústavního soudu, sp. zn. IV. ÚS 2000/18)

- Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti, ve které se stěžovatelka domáhala zrušení rozhodnutí obecných soudů.

- Matka stěžovatelky byla členkou bytového družstva s právem užívat bytovou jednotku a svůj podíl převedla v červenci 2005 na jinou osobu (vedlejší účastník). V prosinci 2005 stěžovatelka vedlejšího účastníka informovala o skutečnostech nasvědčujících tomu, že k převodu podílu došlo podvodným jednáním matčiny ošetřovatelky, která převod zprostředkovala, a následně bylo v dané věci vedeno trestní řízení, ve kterém vedlejší účastník svvědčil. V civilním řízení se nejprve samotná matka stěžovatelky, zastoupená stěžovatelkou jako opatrovníci, a po její smrti sama stěžovatelka se svým bratrem, domáhali určení, že jejich matka ke dni úmrtí (v červenci 2009) vlastnila předmětný členský podíl. Namítali přitom, že jejich matka byla v době uzavření smlouvy stížena duševní poruchou, pro kterou je smlouva absolutně neplatná. Obecné soudy žalobu zamítly, neboť dospěly k závěru, že byly splněny podmínky pro vydržení členského podílu vedlejším účastníkem.
- Ústavní soud dospěl k závěru, že bylo porušeno základní právo stěžovatelky na ochranu majetku podle čl. 11 odst. 1 a právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 LZPS. Dobrá víra držitele se musí vztahovat ke všem právním skutečnostem majícím za následek nabytí věci nebo práva, které je předmětem držby. Je třeba ji hodnotit objektivně. Nelze proto dospět k závěru, že za stejné situace by jedna osoba byla v dobré víře, a druhá nikoliv. Ze slov zákona „*se zřetelem ke všem okolnostem*“ vyplývá, že omyl držitele, ze kterého jeho přesvědčení o existenci drženého práva vychází, musí být omluvitelný. Omyl je omluvitelný, jestliže držitel při běžné opatrnosti, kterou lze s ohledem na okolnosti a povahu daného případu po každém požadovat, neměl a nemohl mít po celou vydržecí dobu důvodné pochybnosti o tom, že mu věc nebo právo patří. Dobrá víra držitele, která je dána se zřetelem ke všem okolnostem věci, se musí vztahovat i k okolnostem, za nichž vůbec mohlo věcné právo vzniknout, tedy i k právnímu důvodu, na jehož základě mohlo držiteli vzniknout vlastnické právo.
- Ústavní soud uvedl, že soudy nevěnovaly dostatečnou pozornost celému průběhu policejního vyšetřování, z něhož mohly vyplynout další pro věc rozhodné skutečnosti a také vůbec nehodnotily tvrzení, že stěžovatelka vedlejšího účastníka kontaktovala v prosinci 2005 se sdělením, že byl dotčený převod členského podílu podvodný. S ohledem na okolnosti uzavření dohody o převodu členského podílu a s ohledem na to, že vedlejší účastník věděl, že probíhá vyšetřování podvodného jednání ohledně převodu členského podílu, nebylo na základě důkazů provedených před obecnými soudy možné dospět k závěru, že si vedlejší účastník uchoval po celou rozhodnou dobu dobrou víru v oprávněnost své držby. Ústavní soud navíc uvedl, že dobrou víru měl prokazovat vedlejší účastník, nikoliv stěžovatelka.
- Ústavní soud se dále zabýval správností soudní praxe, která považuje členský podíl v bytovém družstvu za věc movitou, a nikoliv nemovitou navzdory tomu, že je členský podíl neoddělitelně spojen s konkrétní nemovitou věcí. Na tomto posouzení přitom závisí určení délky vydržecí doby – doba tříletá pro movité věci a desetiletá pro věci nemovité. Ústavní soud má za to, že by bylo namísto přesvědčivě vysvětlit, z jakých konkrétních důvodů je třeba mít za to, že se právo k členskému podílu v bytovém družstvu vydrží po uplynutí „jen“ doby tříleté, zatímco vlastnické právo k bytové jednotce po uplynutí doby desetileté, ačkoliv z pohledu nabyvatele bytu v zásadě není rozdíl mezi užíváním „družstevního bytu“ a „bytu vlastněného“.

(3) OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S ROZDĚLENÍM ZISKU (usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017)

- Nejvyšší soud vydal usnesení, ve kterém se zabývá zásadními otázkami práva obchodních korporací, zejména rozhodováním valné hromady o rozdělení zisku, výkladem náležitostí pozvánky na valnou hromadu nebo souladem usnesení valné hromady s dobrými mravy ve vazbě na formální pochybení.
- Vzhledem ke změně právní úpravy s účinností od 1. 1. 2014 nelze podle Nejvyššího soudu bez dalšího přejímat závěry, které byly přijaty při výkladu obchodního zákoníku. S účinností od 1. 1. 2014 tak například může řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období sloužit jako podklad pro rozdělení zisku až do konce následujícího účetního období. Je tedy možné, aby valná hromada rozhodla o rozdělení zisku kdykoli v průběhu celého finančního roku za předpokladu, že společnost bude splňovat insolvenční test a výplatou zisku si nepřivodí úpadek.
- Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí také zpochybnil nemožnost vyplatit tantiémy, pokud zároveň nedojde k výplatě zisku akcionářům. Mělo by tedy být možné stanovit podíl členů představenstva a dozorčí rady na zisku (tantiému), aniž by valná hromada schválila zisk k rozdělení a podíl akcionářů na takto určeném zisku (dividendu).
- Dále se Nejvyšší soud zabýval otázkou návrhu usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění v pozvánce na valnou hromadu společnosti. Důvody, pro které je navrhováno přijetí určitého usnesení, by zásadně měly být uvedeny stručně, jasně a výstižně. Jeví-li se s ohledem na konkrétní okolnosti jako vhodné či dokonce nezbytné, aby tyto důvody byly rozvedeny podrobněji, lze tyto důvody uvést v textu pozvánky stručně a dále je rozvést v samostatné příloze. Je tedy možné, aby v pozvánce na valnou hromadu bylo namísto odůvodnění usnesení valné hromady odkázáno na dokumenty o ekonomickém stavu společnosti, jako jsou např. účetní závěrka či zpráva o podnikatelské činnosti společnosti a stavu jejího majetku.
- Na závěr se Nejvyšší soud zabýval neplatností usnesení valné hromady z důvodu porušení dobrých mravů. Za nesoulad s dobrými mravy nelze považovat skutečnost, že se akcionáři rozhodnou v souladu se stanovami podělit o část zisku společnosti se zaměstnanci. Nemravnost pak nelze automaticky spatřovat ani v tom, že velikost této části se odvíjí od výše mezd, a nikoliv od výše zisku. Nejvyšší soud dále otevřel výkladovou otázku pro soudy, jestli by se ustanovení §424 zákona o obchodních korporacích ohledně toho, kdo může namítat neplatnost usnesení valné hromady, nemělo vykládat tak, že akcionáři, kteří se neúčastnili valné hromady, se mohou dovolávat neplatnosti usnesení jen v případě, že jejich neúčast je spojená s vážnými (omluvitelnými) důvody.

(4) BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ VZNIKLÉ UŽÍVÁNÍM NEPRONAJATÉ NEMOVITOSTI (rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 28 Cdo 4184/2018)

- Nejvyšší soud ve svém rozsudku uvedl, že za bezdůvodné obohacení je možné považovat pouze ten prospěch, o který obohacený na úkor vlastníka nemovitosti (ochuzeného) buď zvýšil svůj majetkový stav anebo o nějž se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Není vyloučen ani úsudek, že nemovitou věc nebylo vůbec možné v relevantním období pronajmout, a užívací právo k ní tudíž mělo nulovou hodnotu. Byl-li v posuzovaném případě dům nepronajatelný, nevzniklo neoprávněnému uživateli užíváním tohoto objektu bezdůvodné obohacení na úkor majitele.

(5) SVOBODA PROJEVU PŘI PODNIKÁNÍ (nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 3212/18)

- Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti a zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu, kterým byla stěžovateli uložena pokuta za porušení zákazu diskriminace podle zákona o ochraně spotřebitele za to, že stěžovatel na vstupních dveřích a internetových stránkách svého hotelu uvedl, že občany Ruské federace bude ubytovávat jen pod podmínkou, že podepíší prohlášení o nesouhlasu s okupací Krymu. Podle Ústavního soudu byla rozhodnutím Nejvyššího správního soudu porušena svoboda projevu stěžovatele zaručená v čl. 17 odst. 1, 2 ve spojení s právem podnikat podle čl. 26 odst. 1 LZPS.
- Stěžovatel je dle soudu podnikatelským subjektem, přičemž základní právo podnikat není jen způsobem získávání prostředků pro životní potřeby, ale v nemenší míře i prostorem pro seberealizaci. Ústavní soud nepokládá tuto formu za optimální způsob vyjádření názoru a snahy ovlivnit danou událost, ale má současně za to, že i kdyby stěžovatel tento názor učinil jinak, podstata jeho činu by zůstala stejná. Podnikatel totiž nemusí být politicky neutrální a při výkonu podnikatelské činnosti by neměla být vyloučena možnost projevovat svoje politické názory, pokud tak samozřejmě bude činěno korektním způsobem. Politika je totiž věc veřejná a k jejímu provádění nejsou povolány pouze státní instituce a politické strany, nýbrž má o ni projevovat zájem, vyjadřovat se k ní a podílet se na ní celá občanská společnost, tedy včetně podnikatelských subjektů. O diskriminaci by se podle Ústavního soudu jednalo, pokud by důvod odeprání ubytovací služby stěžovatele byl nenávislný, zjevně svévolný či zasahující do důstojnosti jeho spotřebitele a rozlišující z některého z podezřelých důvodů. Důvody, pro které si ubytovatel sám omezí potenciální klientelu, přitom mohou být různé a mohou se pohybovat na škále počínaje racionalitou a konče podivínstvím. Za významnou skutečnost považuje Ústavní soud i to, že se stěžovatel choval předvídatelně, když omezení ubytovacích služeb avizoval dopředu. Každý případný klient tak mohl dopředu zvážit, zda za těchto podmínek ubytovací možnosti využije či nikoliv. S tím úzce souvisí zastupitelnost poskytované služby jinými poskytovateli, neboť hotel stěžovatele se nachází v centru Ostravy, kde se nachází mnoho dalších ubytovacích zařízení a zájemce proto nemá problém najít alternativu. Ústavní soud dále uvedl, že Nejvyšší správní soud také nedostatečně zohlednil okolnost, že okupace Krymu byla učiněna v jednoznačném rozporu s mezinárodním právem a oficiální zahraniční politika ČR stejně jako EU se k ní vymezila negativně.
- Ústavní soud uzavřel, že napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do svobody politického projevu stěžovatele, jelikož v daném případě byl (1) důvod omezení poskytování ubytovací služby s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem racionální a nebyl veden žádnými zavrženíhodnými pohnutkami. (2) Stěžovatel neuplatnil žádný ze zákonem zakázaných či ústavně vymezených podezřelých diskriminačních důvodů. (3) Povaha poskytované služby byla taková, že zájemce o ni objektivně neměl problém najít si odpovídající alternativu. (4) Zájmy potenciálního spotřebitele nebyly existenciální, takže jejich neposkytnutím stěžovatel nemohl nikoho zásadněji ohrozit.

(6) PŘIDĚLOVÁNÍ PRÁCE ZA TRVÁNÍ SPORU O NEPLATNOST VÝPOVĚDI (rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 21 Cdo 862/2018)

- Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl, že i když dal zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. c) zákoníku práce (nadbytečnost), může dále tomuto zaměstnanci, který platnost rozvázání pracovního poměru neuznal, znovu začít přidělovat práci podle pracovní smlouvy, aniž by to bez dalšího znamenalo neopodstatněnost uplatněného výpovědního důvodu.

- Pokud zaměstnavatel oznámí zaměstnanci ještě před zahájením nebo za trvání sporu o neplatnost rozvázání pracovního poměru, že mu znovu bude v souladu s pracovní smlouvou až do vyřešení otázky tohoto sporu přidělovat práci, jsou naplněny předpoklady vyplývající z ustanovení § 69 zákoníku práce. Zaměstnanec přitom nesmí hodnotit, zda zaměstnavatel, který jej vyzval k opětovnému výkonu práce podle pracovní smlouvy, takovou práci skutečně má či nikoli. Nicméně, zaměstnavatelem přidělovaná práce se nepochybně musí pohybovat v rámci smluvně sjednaného druhu práce, ale nemusí vyčerpat veškerou možnou pracovní činnost spadající do sjednaného druhu práce.

(7) ŠIKANÓZNÍ EXEKUČNÍ NÁVRH (usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 20 Cdo 1532/2018)

- Dle rozsudku Nejvyššího soudu může být za šikanózní exekuční návrh, tj. za důvod pro zastavení exekuce, považován takový návrh, který oprávněný podal, aniž by povinnému sdělil číslo účtu pro úhradu pohledávky, která přesahuje limit stanovený zákonem pro hotovostní platby, za podmínky, že by soud vzhledem ke všem zjištěným okolnostem dospěl k závěru, že sdělil-li by oprávněný povinnému číslo účtu, povinný by prakticky jistě pohledávku uhradil.
- Navíc Nejvyšší soud uvedl, že oprávněný nemá povinnost automaticky povinnému sdělit bankovní spojení. Povinný musí aktivně usilovat o splnění povinnosti uložené mu soudem, což právě spočívá v tom, že povinný vyzve oprávněného k tomu, aby mu sdělil číslo účtu pro zaslání dlužné částky.